

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4323-14

meddelad i Stockholm den 26 juni 2015

KLAGANDE
AA

Ombud: Advokat Jerker Edström och jur. kand. Ola Ragnar Liljemark
Bird & Bird Advokat KB
Box 7714
103 95 Stockholm

MOTPART
Skatteverket
171 94 Solna

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Kammarrätten i Stockholms dom den 12 juni 2014 i mål nr 1289-14, se bilaga
(här borttagen)

SAKEN
Företrädaransvar m.m.

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Högsta förvaltningsdomstolen avslår yrkandet om ersättning för kostnader i
Högsta förvaltningsdomstolen.

Dok.Id 159468

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

BAKGRUND

Förvaltningsrätten i Stockholm biföll i dom den 25 februari 2014 Skatteverkets ansökan om företrädaransvar och förpliktade AA att som företrädare för Nordic Environment in Sweden AB solidariskt med bolaget betala 153 110 kr.

AA överklagade till Kammarrätten i Stockholm och anförde att han inte var styrelseledamot i bolaget och att hans namnteckning hade förfalskats. Han yrkade att förvaltningsrättens dom skulle undanröjas, att domstolen skulle förordna om undersökning av hans namnteckning vid Statens kriminaltekniska laboratorium och att han skulle tillerkännas ersättning för sina kostnader i kammarrätten. Kammarrätten avslog yrkandena i den nu överklagade domen.

YRKANDEN M.M.

AA yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska fastställa att han inte är skyldig att solidariskt tillsammans med bolaget till staten utge 153 110 kr och att han ska beviljas ersättning för ombudskostnader nedlagda i kammarrätten. Vidare yrkar han ersättning för kostnader i Högsta förvaltningsdomstolen med 68 100 kr exklusive mervärdesskatt. Han anför bl.a. följande.

Han har visat att han felaktigt registrerats som styrelseledamot i bolaget och han har inte fått något brev från Bolagsverket där registreringen framgått. Varken av lagstiftningen eller av förarbetena går att utläsa att det finns en presumtion för att en registrerad uppgift är riktig. Några närmare uppgifter om Bolagsverkets rutiner vad gäller ändringsanmälningar har inte presenterats, t.ex. om utskick sker automatiskt eller manuellt. Skatteverket har inte genom delgivningskvitto eller på annat sätt visat att han fått något meddelande om ändringen. Det får anses klarlagt att han utsatts för ett brott och det framstår som helt osannolikt att en person som inte har något ekonomiskt intresse av det skulle inträda som ledamot i ett bolag som har finansiella problem. Dessutom bör beaktas att han tidigare bedrivit

Mål nr
4323-14

rörelse i form av aktiebolag och att han därigenom fått kunskap om de regler som gäller. Eftersom han inte har vidtagit någon aktiv åtgärd kan han inte anses ha åtagit sig något uppdrag. Det är inte visat att han tagit aktiv del i skötseln av bolaget och inte heller att han haft anledning att misstänka att skatteförpliktelser inte fullgjorts.

Skatteverket bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. AA har inte gjort sannolikt att de registrerade uppgifterna är felaktiga. Förundersökningen gällande bedrägeri och urkundsförfalskning har lagts ned. Det intyg som den faktiske företrädaren lämnat under processen mot honom – om att AA inte haft någon insyn i bolaget och att denne inträdde i bolaget för att hjälpa honom på hans begäran – talar dessutom för att uppgifterna i registret är riktiga. Detta innebär att AA ska anses som legal företrädare för bolaget under aktuella perioder. AA har inte vidtagit några verksamma åtgärder för att undgå betalningsansvar. Han har inte heller haft skälig anledning att förlita sig på att den faktiske företrädaren betalade bolagets skatter och avgifter i tid.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utredningen i målet

Nordic Environment in Sweden AB registrerades i mars 2010 i aktiebolagsregistret. Styrelseledamot var då BB. I en ändringsanmälan den 28 april 2010 undertecknad av BB uppgavs att hon avgått från sitt uppdrag och att AA och ytterligare en person var nya styrelseledamöter. I ärendet gavs bl.a. två bolagsstämmoprotokoll in undertecknade med AAs namn. Av det ena protokollet framgick att AA var ordförande och firmatecknare i bolaget. Den 9 juni 2010 registrerades uppgifterna i aktiebolagsregistret.

Skatteverket beslutade om revision av bolaget i mars 2012. I omprövningsbeslut den 21 december 2012 beslutade Skatteverket att påföra bolaget arbetsgivar-

avgifter för redovisningsperioder juni–december 2010 med ytterligare 94 540 kr och för februari–oktober 2011 med 65 317 kr. Av beslutet framgår bl.a. följande. Bolaget hade i skattedeklarationer för 2010 redovisat bruttolön med 130 000 kr. För 2011 hade arbetsgivaravgifterna bestämts till noll kr. Inkomstdeklaration hade lämnats för beskattningsåret 2010 men inte för 2011. CC, som i skatte- och avgiftsanmälan angetts som kontaktperson, tycktes vara bolagets faktiske företrädare. Han hade vid kontakt med Skatteverket uppgett att det var han som skötte bokföringen och hjälpte ägarna i övrigt. Betalningar avseende bolagets fakturor – 301 251 kr under 2010 och 207 893 under 2011 – hade gått direkt till CCs bankkonto och skulle betraktas som lön.

Bolaget försattes i frivillig likvidation i maj 2012 och i konkurs i januari 2013 efter egen ansökan. Av konkursförvaltarens förvaltarberättelse framgår att CC, som uppgett sig äga alla aktier i bolaget, var bouppgivare. Av förvaltarberättelsen framgår även att bolaget inte gett in årsredovisningar för åren 2010–2012.

Skatteverket yrkade i november 2013 att förvaltningsrätten skulle förpliktiga AA, som styrelseledamot, och CC, som aktieägare och faktisk företrädare, att solidariskt med bolaget betala 153 110 kr. AA delgavs Skatteverkets ansökan om företrädaransvar men hördes inte av. Förvaltningsrätten biföll ansökan i dom den 25 februari 2014. I en annan, nu lagakraftvunnen, dom samma dag bifölles ansökan också vad gäller CC.

I överklagande till kammarrätten uppgav AA att han inte var styrelseledamot i bolaget och att hans namnteckning hade förfalskats. Som stöd för sitt påstående bifogade han kopior av polisanmälan den 27 februari 2014 och sitt körkort. Förundersökningen lades ner den 5 juni 2014 eftersom det inte varit möjligt att bevisa vem som skrivit under handlingarna.

Rättslig reglering

Målet avser betalningsansvar för oredovisade arbetsgivaravgifter för redovisningsperioder under tiden juni–december 2010 och februari–oktober 2011. Bestämmelserna om ansvar för företrädare i 12 kap. skattebetalningslagen (1997:483) ska därför tillämpas. Sedan den 1 januari 2012 finns motsvarande bestämmelser i 59 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244).

Av 12 kap. 6 § skattebetalningslagen framgår bl.a. att om en företrädare för en juridisk person uppsåtligen eller av grov oaktsamhet har underlåtit att betala skatt enligt lagen är företrädaren tillsammans med den juridiska personen skyldig att betala skatten och räntan på den. Betalningsskyldigheten inträder vid den tidpunkt när skatten ursprungligen skulle ha betalats enligt vad som anges i 10 och 16 kap. Om det finns särskilda skäl, får företrädaren enligt 6 b § helt eller delvis befrias från betalningsskyldigheten.

Enligt 27 kap. 1 § aktiebolagslagen (2005:551) förs aktiebolagsregistret av Bolagsverket. Ett bolag ska för registrering i registret anmäla bl.a. vem som utsetts till styrelseledamot och av vilka bolagets firma tecknas (8 kap. 43 §). Av 27 kap. 4 § framgår att det som enligt lagen eller särskilda bestämmelser förts in i aktiebolagsregistret ska anses ha kommit till tredje mans kännedom om det har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar.

När någon registrerats som styrelseledamot eller firmatecknare ska Bolagsverket enligt 4 kap. 4 § aktiebolagsförordningen (2005:559) underrätta den registrerade om åtgärden.

Var AA styrelseledamot?

I målet är ostridigt att AA var registrerad i aktiebolagsregistret som styrelseledamot i bolaget under de redovisningsperioder som omfattas av Skatteverkets ansökan. AA gör emellertid gällande att han inte var styrelseledamot och att det inte är han som har skrivit under de bolagsstämmoprotokoll som gavs in till Bolagsverket som underlag för ändringsanmälan. Han gör även gällande att han

Mål nr
4323-14

inte heller har fått någon underrättelse från Bolagsverket om registreringen utan det var först efter kontakt med konkursförvaltaren som han blev medveten om uppgifterna i registret.

Registrering i aktiebolagsregistret anses ge en särskild bevisverkan åt det som har registrerats. I förarbetena till aktiebolagslagen uttalas att det torde gälla en presumtion för att en uppgift i aktiebolagsregistret om vilka som är styrelseledamöter i ett bolag överensstämmer med de verkliga förhållandena (prop. 2004/05:85 s. 315). Det måste, bl.a. mot bakgrund av möjligheterna till kringgåenden, ställas stora krav på bevisningen när det hävdas att uppgifterna i registret är felaktiga (se t.ex. NJA 1979 s. 655 och NJA 1997 s. 762). Mot bakgrund av de bevissvårigheter som föreligger får det i mål av nu aktuellt slag emellertid anses tillräckligt om den registrerade gör sitt påstående om att registreringen är oriktig sannolikt (jfr NJA 2009 s. 244).

Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att utseendet på AAs namnteckning på körkortet avviker från namnteckningarna på de till Bolagsverket ingivna bolagsstämmoprotokollen och att hans namn är felstavat. AA delgavs dock Skatteverkets ansökan om företrädaransvar utan att framföra några invändningar under processen i förvaltningsrätten. Han har först i överklagandet till kammarrätten uppgett sig inte vara styrelseledamot och först efter det att förvaltningsrätten meddelat dom gjort en polisanmälan. Ingenting i målet – förutom hans egna invändningar – talar för att han inte har fått Bolagsverkets underrättelse om registreringen som styrelseledamot. Vid en sammantagen bedömning kan AA inte anses ha gjort sannolikt att han inte var styrelseledamot i bolaget.

Har AA uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåtit att betala skatt?

Skatteverket har inte gjort gällande att AA vidtagit några åtgärder för bolagets räkning eller i övrigt varit engagerad i bolaget. En ledamot av ett bolags styrelse har emellertid ett ansvar för bolagets skötsel även om uppdraget är av formell art och den dagliga verksamheten omhänderhas av annan (NJA 1974 s. 297).

Mål nr
4323-14

Av vad som framkommit i målet står det klart att AA sedan han blev styrelseledamot inte agerat över huvud taget för att sätta sig in i bolagets förhållanden och ekonomiska ställning, trots att han enligt egen uppgift förut har bedrivit rörelse i aktiebolagsform och därigenom fått kunskap om de regler som gäller. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening innebär AAs passivitet att han har varit grovt oaktsam (jfr RÅ 2006 not. 192). Han kan därför inte undgå betalningsskyldighet enligt 12 kap. 6 § skattebetalningslagen. Överklagandet ska därför avslås.

Ersättning för ombudskostnader

Skäl att tillerkänna AA ersättning för ombudskostnader saknas.
Yrkandena om detta ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Karin Almgren, Margit Knutsson, Thomas Bull och Per Classon.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Camilla Wernkvist.